

Gaza - tur retur

af Major Anders Mosdal, Institut for Strategi
Forsvarsakademiet.

Brief

Gaza - tur retur

af Major Anders Mosdal, Institut for Strategi
Forsvarsakademiet.

Major Anders Mosdal er ansat ved Institut for Strategi, Forsvarsakademiet
Tlf.: +45 3915 1216 • Email: ifs-31@fak.dk

Institut for Strategi
Fakultet for Strategi og Militære Operationer
Forsvarsakademiet Ryvangs Allé 1 2100 København Ø www.fak.dk

København maj 2008

Forsvarsakademiet

Svanemøllens Kaserne

Postboks 2521

2100 København Ø

Tlf.: 3915 1515

Fax: 3929 6172

Ansvarshavende redaktør: Generalmajor Carsten Svensson

Grafisk Design: Bysted

ISBN: 9788791421440

Udkommer kun i elektronisk form

Indhold

Indledning.....	4
Hamas og valget i 2006	5
Hamas – tilblivelse og målsætninger.....	5
Kampen om Gaza i 2007	8
Kampen mod Israel	9
Den israelske position	12
Perspektiver	13

Indledning

Den fundamentalistiske islamistiske bevægelse Hamas vandt overraskende parlamentsvalget i de palæstinensiske selvstyreområder i januar 2006. Efter en periode med udtalte politiske spændinger mellem Hamas og den traditionelle palæstinensiske magtfaktor Fatah, gjorde Hamas i sommeren 2007 rent bord i Gaza. Efter at have været udsat for et politisk og militært pres fra Fatah fjernede Hamas således på få dage bogstaveligt talt Fatah fra al indflydelse i Gaza.

Hamas' magtovertagelse blev modtaget med bekymring i USA og EU, som begge har bevægelsen på deres terrorliste, såvel som også i Israel og Egypten. Hamas er Israels erklærede fjende, og Egypten holder Det Muslimske Broderskab, som har tætte bånd til Hamas, i meget kort snor. Men alle hidtidige forsøg på at isolere og nedbryde Hamas er foreløbigt slået fejl, ikke mindst fordi Iran yder betydelig politisk og økonomisk støtte til bevægelsen.

Formålet med dette brief er at skabe et overblik over den komplekse situation i Israel og de palæstinensiske selvstyreområder efter Hamas' magtovertagelse (særligt i Gaza). Briefet vil fokusere på nogle af de faktorer, som i øjeblikket vanskeliggør en løsning af konflikten i området.

Hamas og valget i 2006

I januar 2006 deltog Hamas for første gang i parlamentsvalget til Det Palæstinensiske Selvstyre (Palestinian Authority eller PA). Hamas havde indtil da boykottet alle valg til parlamentet, som Hamas mener er i modstrid med ideen om oprettelsen af en islamisk stat.¹ Hamas vandt højest overraskende et relativt fredeligt og demokratisk gennemført parlamentsvalg og opnåede flertal i parlamentet over den siddende regering fra Fatah. Ud af de i alt 132 pladser opnåede Hamas 74 pladser. Valget sendte chokbølger ud i hele regionen, ikke mindst i Israel hvor myndighederne til det sidste overvejede, om de overhovedet skulle tillade gennemførelsen af valget. Resultat var først og fremmest et opgør med den siddende "Fatah-elite" eller den "gamle garde", som under landsfaderen Yassir Arafat var blevet synonym med korrupsion og magtmisbrug, og som af en stor del af vælgerne blev opfattet som helt ude af trit med befolkningens grundlæggende sociale behov og krav om ikke at bøje sig for Israel.

Hamas – tilblivelse og målsætninger

Hamas optrådte første gang under eget navn i begyndelsen af 1988. Hamas-bevægelsen udspringer af Det Muslimske Broderskab i Egypten, som de stadig har nære bånd til. Ved sin første offentlige optræden i 1988 opfordrede Hamas til konfrontationer med de israelske styrker i de besatte områder, og bevægelsen kom kort tid efter på direkte kollisionskurs med den ledende palæstinensiske organisation Den Palæstinensiske Befrielsesorganisation (PLO) og det største politiske parti Fatah. Spændingerne mellem Hamas, PLO og Fatah fortsatte op igennem 1990'erne, og de eksisterer stadig. Arafats afløser, den moderate Mahmoud Abbas fra Fatah, har forsøgt at manøvrere og forhandle mellem parterne. I modsætning til Hamas støttes Fatah og Abbas af det internationale samfund.

Af Hamas' charter fremgår det bl.a., at det er Hamas' kortsigtede taktiske mål at fjerne de israelske styrker fra de palæstinensiske områder i Gaza og på Vestbredden, mens det langsigtede strategiske mål er at tilintetgøre staten Israel og oprette en islamisk stat i de nuværende palæstinensiske områder og Israel. *"Israel will exist and will continue to exist until Islam will obliterate it, just as it obliterated others before it"*.² Der har dog været tegn på, at Hamas er villig til at acceptere en palæstinensisk stat på Vestbredden og Gaza.

Hamas' øverste ledelse udgøres fortsat officielt af tidligere premierminister for den palæstinensiske selvstyremyndighed, Ismail Haniyeh, som befinder sig i Gaza, og lederen af Hamas' politbureau, Khaled Mashaal. Mashaal lever i eksil i

¹ <http://www.danpal.dk/index.php?doc=152>.

² <http://www.globalsecurity.org/wmd/library/news/iran/2005/iran-051215-rferl01.htm>.

Damaskus. Samarbejdet mellem Hanyiah og Mashaal, som opfattes som den politiske leder, har i perioder været anstrengt. Mange palæstinensere mener, at Mashaal er ude af trit med de politiske og sociale realiteter, særligt i Gaza, og at han blot kæmper for at bevare sin indflydelse i Hamas. Blandt de væbnede styrker i Israel (IDF) mener man ikke længere, at det er den politiske ledelse i Hamas, Haniyeh eller Meshaal i Damaskus, som træffer beslutningerne. Det er derimod Mahmoud al-Zahar, som var meget tæt på Hamas' tidligere åndelige leder, Sheikh Ahmed Yassin, som blev dræbt under en israelsk aktion i 2004, foruden også Ahmed Jabari.³ Ahmed Jabari leder den væbnede fløj af Hamas, og det skulle være ham, der ledte en spektakulær gennembrydning af muren på grænsen mellem Gaza og Egypten i januar 2008. Jabari har ry for at være salafist og en hardliner, som ikke er villig til at gå på kompromis med Hamas' ideologi.⁴

Mahmoud al-Zahar – leder af Hamas i Gaza.

Israel trak sig i august 2005 ud af Gaza og banede dermed vejen for, at Hamas kunne få et bedre fodfæste i området og opbygge sin politiske og militære organisation på bekostning af Fatah. En større styrkeopbygning tog for alvor fart, da det i begyndelsen af 2006 stod klart for bevægelsen, at Fatah ville forsøge at underminere og kuppe dem.⁵

Hamas er i dag den største palæstinensiske islamiske organisation. Bevægelsen har et omfattende socialt program, men den råder også over en væbnet fløj, Izzedine al-Qassam Brigadener. Hamas har siden sin oprettelse gennemført flere angreb på militære og civile mål i de besatte områder og i Israel. En israelsk tænketank hævder i en vurdering fra april 2008, at Hamas, på trods af den igangværende israelske blokade, har formået at opbygge en styrke på ca. 20.000 mand. Denne styrke er udstyret med både langtrækkende raketter og avancerede panserværnsvåben. Hamas skulle også råde over 80 tons eksplosiver. Izzedine al-Qassam erkender dog, at de aldrig vil kunne få samme materiel til rådighed som

3 http://www.timesonline.co.uk/tol/news/world/middle_east/article721150.ece.

4 www.haaretz.com/hasen/spages/962405.html.

5 <http://www.haaretz.com/hasen/spages/973718.html>

IDF, men de arbejder løbende på at få så meget, at de kan imødegå IDF og påføre dem tab.⁶ Bl.a. derfor mener den israelske tænketank, at Hamas indgående har studeret libanesiske Hizbollahs erfaringer fra krigen mod Israel i 2006 til at udbygge sine egne evner til at kæmpe en asymmetrisk kamp mod en overlegen modstander, i dette tilfælde Israel.⁷

Hamas modtager både økonomisk og militær støtte fra Iran, hovedsagligt via Egypten, og fra Syrien. Et omfattende netværk af tunneler på grænsen mellem Gaza og Egypten tilsikrer, at der til stadighed kan tilføres Hamas våben og materiel fra Iran. De egyptiske myndigheder gør, efter deres eget udsagn, hvad de kan for at forhindre smuglingerne, men de mangler fortsat midler til at gennemføre en komplet overvågning af grænsen.⁸ Særligt raketter kendt som "Grads" smugles adskilt ind fra Egypten via tunneler og samles derefter i Gaza.⁹ Irans støtte til Hamas opfattes af flere arabiske medier som et iransk forsøg på at demonstrere overfor dets venner og fjender, at de som de eneste tør byde hhv. den globale og den regionale militære stormagt, dvs. USA og Israel, trods.¹⁰

Egypten har et meget anstrengt forhold til Hamas, først og fremmest på grund af dets bånd til Det Muslimske Broderskab, som er i opposition til regimet i Egypten, men formentlig også på grund af pres fra USA. Chefen for den egyptiske efterretningstjeneste, general Omar Suleiman, har flere gange forsøgt at mægle i konflikten mellem Fatah og Hamas.¹¹ Det Muslimske Broderskab støtter Hamas, selvom de principielt er imod terrorisme. Broderskabet tager ikke officielt afstand fra Hamas' vold, bl.a. fordi det definerer Israel som et gennemmilitariseret samfund. Ifølge Broderskabet er Vesten ikke reelt interesseret i opbygningen af demokrati i de palæstinensiske selvstyreområder, hvilket de mener er blevet bekræftet med vestens afvisning af Hamas som en legitim politisk aktør.¹²

Hamas' charter og angreb på israelske civile og militære mål har ført til, at bevægelsen er på EU og USA's terrorliste.¹³ Både USA og Israel afviser i øjeblikket enhver dialog med Hamas. Den tidligere amerikanske præsident Jimmy Carter besøgte dog Meshaal i april måned, hvilke afstedkom fordømmelser fra både USA og Israel. Carter udtalte efter mødet, at "the problem is not that I meet with Hamas in Syria. The problem is that Israel and the United States refuse to meet

6 <http://english.aljazeera.net/News.aspx/print.htm>.

7 <http://www.haaretz.com/hasen/spages/973718.html>.

8 http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2007/07/29/AR2007072901089_pf.html.

9 http://newsvote.bbc.co.uk/mpapps/pagetools/print/news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/1.

10 Foredrag ved senior lecturer James A. Russell, Center for Contemporary Conflict, København den 2. april 2008.

11 www.haaretz.com/hasen/spages/968110.html.

12 Foredrag ved Dr. Phil Bjørn Olav Utvik, Universitetet i Oslo den 1. april 2008.

13 <http://www.palaestina-info.dk/side/9/m/5/s/>.

with someone who must be involved". Ifølge Carter selv nåede han frem til en forståelse med Hamas om, at de var villige til at acceptere Israel, men indenfor 1967- grænsen. Desuden skulle Hamas være parat til at lade Abbas forhandle en aftale på plads med Israel.¹⁴ Men fra både israelsk og arabisk side har der siden været klare afvisninger af, at en sådan aftale skulle være indgået. Meshaal har efterfølgende indsnævret udtalelsen om en aftale til kun at omfatte en våbenhvile med israelerne, hvis de trækker sig tilbage til 1967-grænsen.¹⁵

Kampen om Gaza i 2007

Fatahs omstilling fra den altdominerende politiske og økonomiske magtfaktor til opposition førte i perioden oktober 2006 – juni 2007 til flere politiske og væbnede sammenstød mellem Fatah og Hamas i Gaza og på Vestbredden. Regionale og lokale forsøg på at etablere en mere teknokratisk og samlende regering mellem Hamas og Fatah har foreløbigt slået fejl. Det anspændte forhold mellem Fatah og Hamas kulminerede i juni 2007, da Hamas i en velkoordineret og blodig aktion bogstaveligt talt fjernede Fatah fra al politisk, økonomisk og militær indflydelse i Gaza.

Hamas' magtovertagelse kom efter en periode, hvor Fatah, med chefen for dets frygtede Preventive Security Service Muhammad Dahlan i spidsen, havde gjort, hvad der stod i deres magt for at forfølge og forstyrre Hamas i at udføre deres politiske og sociale arbejde i Gaza. Fatahs linje overfor Hamas var indtil da blevet støttet af både USA, Egypten og Israel.

Dahlan på sit kontor i Ramallah.

Få dage før Hamas' opgør med Fatah kunne den israelske avis Haaretz afsløre, at Abbas og den amerikanske general Keith Dayton¹⁶ havde anmodet Israel om at

14 <http://www.haaretz.com/hasen/spages/976662.html>.

15 http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/7359661.stm.

16 General K. Dayton er United States security coordinator i de palæstinensiske områder

tillade en større sending våben, herunder pansrede mandskabsvogne, raketter og håndgranater, fra Egypten til Fatah i Gaza-striben.¹⁷ Sendingen nåede aldrig at blive godkendt, og Dahlan, som længe havde ønsket et væbnet opgør med Hamas, forlod Gaza for at modtage behandling for dårlige knæ i Egypten. Kuppet kom få dage efter, og mange af Dahlans mænd undlod at kæmpe mod Hamas. Fremtrædende Fatah-medlemmer har siden kritiseret Dahlan for at have været for nær allieret med USA og dermed bidraget til at skabe spændinger blandt palæstinenserne og Fatah og Hamas i Gaza.¹⁸

Hamas fejrer sejren i Gaza.

Hamas' magtovertagelse har medført en de facto opdeling af de palæstinensiske områder, hvor Gaza-striben er kontrolleret af Hamas, og Vestbredden er kontrolleret af Fatah, som støttes af Israel, USA og Storbritannien. Abbas reagerede på kuppet ved at erklære undtagelsestilstand og opløse Hamas-regeringen.

Kampen mod Israel

Hamas har siden sin oprettelse tegnet sig for adskillige aktioner mod Israel. Blandt de mere spektakulære, som bevægelsen støttede, var aktionen den 25. juni 2006, hvor det lykkedes for palæstinensiske grupper at dræbe to israelske soldater og tage en til fange ved at grave sig ind under en israelsk kontrolpost. Tilfangetagelsen af den unge israelske soldat, Gilad Shalit, og Hizbollahs angreb på en israelsk patrulje i det nordlige Israel førte i juli 2006 til en længerevarende israelsk offensiv mod både Hamas og Hizbollah.

¹⁷ <http://www.vanityfair.com/politics/features/2008/04/gaza200804?currentPage=6>

¹⁸ <http://www.jpost.com/servlet/Satellite?cid=1183980036256&pagename=JPost%2FJPArticle%2FShowFull>

Gilad Shalit –
fortsat i fangenskab.

Under den israelske offensiv i Gaza i 2006 blev den palæstinensiske befolknings sammenhængskraft sat på en alvorlig prøve. Israel bombede systematisk Hamas-kontrollerede institutioner i Gaza-striben og forårsagede omfattende ødelæggelser og en række civile tab blandt befolkningen i Gaza. Men det lykkedes ikke for Israel at lægge tilstrækkeligt pres på palæstinenserne i Gaza til at tvinge dem til at udlevere Gilad Shalit. Tværtimod rykkede palæstinenserne sammen bag Hamas.

Siden Hamas' overtagelse af kontrollen med Gaza og det øgede israelske pres på området er situationen for befolkningen i området blevet stærkt forværret. Engelske menneskerettighedsorganisationer konkluderede i en rapport fra marts 2008, at den humanitære situation i Gaza er den værste siden 1967, hvor Israel erobrede området. Israel afviser rapporten og lægger i stedet det fulde ansvar over på Hamas.¹⁹

Hamas kræver et israelsk stop for alle militære operationer i Gaza og åbning af grænserne som en forudsætning for våbenhvile.²⁰ En åbning af især grænsen ved Rafah er særlig følsom. Fatah har foreslået, at de bemander grænseposten. Men Hamas kræver, at de også stiller væbnede styrker langs grænsen, og det er uacceptabelt for Israel.²¹ I de første måneder af 2008 øgede Hamas raketbeskydningen af byer i det sydlige Israel, og særlig Sderot, som ligger blot fem km. fra grænsen til Gaza, har været udsat. Men også Ashkalon, som ligger ca. ti km. fra grænsen, er blevet ramt. Rakterne, også kendt som Qassam, er meget upræcise og har kun ført til få israelske dræbte, men det psykologiske pres på israelerne i den sydlige del af landet har været betydeligt.²² Israelerne mener, at palæstinenserne med iransk hjælp har fået nye raketter med længere rækkevidde – helt op til 22 km.

19 www.haaretz.com/hasen/spages/961340.html.

20 http://newsvote.bbc.co.uk/mpapps/pagetools/print/news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/7.

21 www.iht.com/bin/printfriendly.php?id=10304783.

22 I januar 2008 blev der affyret 267 raketter mod det sydlige Israel. Ni blev såret.

Rester af en nedstyrtet Qassam-raket i Sderot.

En talsmand fra Hamas, Sami Abu Zuhri, har erklæret, at de er villige til at indstille raketangrebene, hvis Israel stopper sin blokade af Gaza, besættelsen af Vestbredden og den generelle aggression mod palæstinenserne – en forhandlingsposition, som dagligt forrykkes, i takt med at nye konfrontationer med IDF finder sted.²³

Kort over Gaza og det Sydlige Israel, med Sderot og Ashkelon.

Israel har svaret igen med flere målrettede aktioner mod Hamas, som bl.a. har medført at højtstående Hamas-medlemmer overalt i Mellemøsten må leve i konstant frygt for at blive dræbt af IDF.

23 www.iht.com/bin/printfriendly.php?id=10304783.

For hvert israelsk angreb har Hamas sendt en byge af raketter ind over det sydlige Israel. Denne cyklus har siden januar 2008 gentaget sig hver anden-tredje uge. For hvert angreb er volden taget til. På trods af de mange tab, som Hamas og den civile befolkning lider, har Hamas' ledelse fastholdt en stejl kurs overfor Israel. Den stejle kurs møder dog stigende modstand fra lokalbefolkningen, som lider under den aktuelle og tilspidsede konflikt med Israel. Hamas kritiseres desuden for at bedrestille sine egne støtter, når der uddeles nødhjælp. Når fire ud af fem lever under fattigdomsgrænsen i Gaza, bidrager dette til den generelle utilfredshed med Hamas.²⁴

Den 29. februar 2008 indledte IDF en større landoperation mod det nordlige Gaza rettet mod Hamas og militserne bag affyringerne af raketterne. På under en uge var mere end 100 palæstinensere blevet dræbt. Den 3. marts anklagede Abbas Israel for "international terrorisme" og truede med at afbryde enhver kontakt med Israel. Efter fem dages kampe og omfattende internationale protester trak IDF sig ud igen. Hamas erklærede straks efter tilbagetrækningen, at de havde sejret over IDF. Efter først at have erklæret fredsforhandlingerne for døde valgte Abbas få dage senere alligevel at fortsætte dem under forudsætning af, at de fører til en ophævelse af den israelske besættelse og etableringen af en palæstinensisk stat med Jerusalem som hovedstad.²⁵

Den israelske position

Den tidligere israelske premierminister Ariel Sharon formulerede i 2004 en plan for en ensidig rømning af Gaza-striben, kendt som "The Disengagement Plan" og en udbygning af Sikkerhedsmuren på Vestbredden. Planen mødte stor israelsk modstand men blev ført ud i livet i 2005. Området blev overladt til Fatahs kontrol, men området sank hurtigt ned i kriminalitet og lokale opgør. Kynikere vil hævde, at Sharon var helt bevidst om risikoen for, at Gaza skulle falde i radikale elementers hænder. En opsplitning af palæstinenserne ville legitimere en fortsat israelsk enegang i fredsforhandlingerne.²⁶

Sharons afløser, den politisk svækkede premierminister Ehud Olmert, har hidtil afvist at ligge under for international kritik. Israel har reageret i selvforsvar og må derfor tage alle midler i brug.²⁷ Han suppleres af vicepremierminister Haim Ramon, som har udtalt, at IDF's operationer kun har været en "forsmag" på, hvad der venter Hamas, hvis de fortsætter med raketangrebene.²⁸

Den amerikanske udenrigsminister Condoleezza Rice ankom kort tid efter den is-

24 www.haaretz.com/hasen/spages/959398.html.

25 <http://www.elpais.com/articulo/international/Abbas/annuncia/intencion/regresar/dialog>.

26 <http://www.haaretz.com/hasen/pages/ShArt.jhtml?itemNo=416024&contrassID=1&subContrassID=1&sbSubContrassID=0&listSrc=Y>.

27 <http://english.aljazeera.net/News/aspx/print.htm>.

28 www.haaretz.com/hasen/spages/959984.html.

raelske offensiv til Mellemøsten for at genoplive fredsplanen, som blev genlanceret i Annapolis i USA i november 2007.²⁹ Men dårligt var hun ude af regionen, før der opstod nye blodige kampe i Gaza. Den 17. april faldt en israelske patrulje i et Hamas-baghold i Gaza og fik tre mand dræbt. Den efterfølgende IDF-aktion mod gerningsmændene kostede på én dag op imod 20 mennesker livet i Gaza. Blandt dem var der flere børn.³⁰

Den israelske blokade af Gaza og de mange angreb på Hamas har ikke formået at standse Hamas' angreb. Det er godt nok lykkedes at reducere antallet af selvmordsbombere i Israel, men det er ikke lykkedes at fjerne truslen fra raketter. Forsvarsminister Ehud Barak har i den forbindelse udtalt, at der først om 3-4 år kan udvikles et effektivt missilforsvar mod Hamas' raketter. En genbesættelse af Gaza inden da afvises af flere fremtrædende politikere, blandt andet af minister for offentlig sikkerhed, Avi Dichter.³¹ En undersøgelse fra den 20. februar 2008 viser, at et flertal af israelerne ønsker, at regeringen går i dialog med Hamas. Enkelte politikere og medlemmer af Knesset opfordrer regeringen til at søge en diplomatisk løsning, som også omfatter Vestbredden med palæstinenserne. Blandt de mere bemærkelsesværdige støtter af denne linje er borgmesteren i Sderot, som har været særlig udsat for Hamas' raketbeskydninger.³²

Olmerts strategi har foreløbig været en hård kurs overfor Hamas men med en fortsat opretholdelse af dialogen med Abbas på Vestbredden. Udenrigsminister Tzipi Livni understøttede den israelske position, da hun i marts 2008 erklærede, at det ville blive svært at opfylde ønsket om en to-statsløsning, hvis Fatah bøjer sig for Hamas. Ifølge Livni er en samlet og forenet regering under ledelse af Fatah den eneste vej frem.³³

Både Abbas og Olmert har en klar interesse i at holde Hamas nede på Vestbredden. I marts gennemførte IDF en større operation på Vestbredden, som kostede flere palæstinensere livet, bl.a. en fremtrædende leder af den militante gruppe, Islamisk Jihad og Al-Aqsa Martyrernes Brigade.³⁴

Perspektiver

Hamas har siden sin oprettelse forholdt sig både stærkt ideologisk såvel som realpolitisk til Israel og spørgsmålet om en to-statsløsning. Tidligere ledere af Hamas har udtalt sig positivt om en to-statsløsning men indenfor rammerne af grænserne fra 1967. Carters besøg i området i april har endnu engang understreget Hamas' tilgang - fra positive meldinger om direkte anerkendelse til mere

29 http://lemonde.fr/web/imprimer_element/0,40-0@2-3218,50-1017969,0.html.

30 http://newsvote.bbc.co.uk/mpapps/pagetools/print/news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/7.

31 <http://www.haaretz.com/hasen/spages/959532.html>.

32 <http://www.iht.com/bin/printfriendly.php?id=104467514>.

33 www.haaretz.com/hasen/spages/968747.html.

34 Rapport fra UM's kontor i Ramallah, ved Rolf Holmboe, af 13. marts 2008.

vage udtalelser om våbenhvile og 1967-grænsen. Lederen af Hamas' politbureau, Meshaal, har tilsyneladende tegnet sig for begge udmeldinger, og han har dermed understreget overfor omverden, at Hamas på de interne linjer ikke er enige.

Anerkendelsen af Israel repræsenterer da også Hamas' væsentligste kort, ikke bare overfor israelerne, men hele den vestlige verden. Hamas vil tage sig dyrt betalt for at anerkende Israel. Meshaals indflydelse i den henseende kan være svindende, og andre kræfter i Gaza kan være på vej til at opnå større direkte indflydelse på de politiske beslutninger. Den tidligere premierminister Haniyeh har været forbløffende tavs siden Hamas magtovertagelse i Gaza, men har tidligere været i ideologisk og politisk modsætning til Meshaal. Haniyeh har generelt ikke givet køb på Hamas' ideologi, men han har i perioder modsat sig konfrontationer med Israel, som kunne skade Hamas og den palæstinensiske lokalbefolkning i Gaza. Hans rolle er ikke nødvendigvis udspillet, men mere radikale kræfter har i øjeblikket overtaget scenen i Gaza, angiveligt anført af lederen (lederne?) af den væbnede fløj, Jabari og al-Zahar.

Den israelske isolering af Gaza har ikke opnået sit mål - at vende befolkningen mod Hamas' styre og tvinge Hamas fra magten. Prisen for at affyre raketter og holde Shalit til fange har målt i menneskeliv og økonomi været ekstrem høj for Hamas. Organisationens legitimitet ligger i evnen til at udfordre Israel. Hamas ønsker at sende et klart signal til palæstinenserne om, at de ikke vil opgive kampen mod Israel. De mener, at det er deres pligt at bekæmpe Israel. Fatah var, set med Hamas' øjne, ved at undergrave den palæstinensiske sag ved at forhandle med Israel.

Det er lykkedes for Hamas at tilføje IDF næsten ugentlige tab. Hamas har utvivlsomt Hizbollah som forbillede, og de har taget nøje ved lære af Hizbollahs krig mod IDF i Libanon, såvel som fra deres egne erfaringer fra kampene i Gaza. velplanlagte baghold på IDF i april vidner om denne udvikling. Hamas er særlig ivrig efter at få standset de målrettede drab på dets medlemmer, og organisationen har forsøgt sig med hævnaktioner, formentligt i håbet om, at en høj pris vil kunne få Israel til at afstå fra at gennemføre likvideringer. Det er et mønster, som formentlig vil fortsætte på trods af ambitioner på begge sider om våbenhvile.

Samtidig bliver forskellen på Hamas' Gaza og Fatahs Vestbred større og større. Mens Gaza styrer mod social og økonomisk ruin, svindende lokal indflydelse på den førte politik og radikaliserings, går Vestbredden i den modsatte retning – støttet af Vesten og Israel. Israel har bevaret sin kontrol med området og gennemfører lejlighedsvis aktioner mod militante grupper i området, men ikke i samme grad som i Gaza. Præsident Abbas, som fortsat repræsenterer den "gamle og korrupte garde i Fatah" må nøje afveje, hvor tæt han vil gå på Israel, Dayton og USA for ikke at blive anset som en forræder blandt palæstinenserne på Vestbredden, som nærer stor sympati for deres brødre og søstre i Gaza.

Ambitionen om at knytte de to områder sammen, og dermed etablere en samlet regering, fortøner sig mere og mere, i takt med at disse forskelle bliver mere og mere udtalte. Dermed bliver det også vanskeligt for palæstenserne at forhandle en to-statsløsning med Israel. Den israelske holdning er ganske klar – dialog kan kun fortages med Fatah. Og det er vel og mærke et Fatah, som har genetableret sin kontrol med Gaza.

Det er vanskeligt at se, hvordan Israel og de radikale kræfter i Hamas kan nærme sig hinanden, så længe Iran har interesse i at udfordre Israel og USA. I Israel opfattes kampen mod Hamas direkte som en "frontlinekamp" mellem Israel/Vesten og radikale islamistiske grupper, der bliver støttet økonomisk, politisk og militært af Iran. Hidtil har Syrien, Iran og Hizbollah forholdt sig afventende i forhold til konflikten i Gaza, men en eskalering af konflikten, som den der fandt sted i 2006, vil kunne føre til, at de direkte involverer sig i konflikten med politiske eller militære midler.

Egyptens hidtidige forsøg på mægling skal bl.a. ses ud fra indenrigspolitiske hensyn, da man frygter, at konflikten i Gaza kan "flyde" over og ind i Egypten. Egypten må forventes at ville videreføre sine mæglingsbestrebelse, blandt andet under USA's indflydelse og støtte.

Israelernes hidtidige strategi overfor Hamas' raketbeskydning har ikke virket.

Blandt israelske kynikere fremhæves det, at det kun er fordi Sderot er så tyndt befolket, at Israel endnu ikke har reageret kraftigere. Hvis Ashkelon bliver offer for større raketbeskydninger, vil Israel blive tvunget til at reagere.

Israel er helt bevidst om, at Hamas' politiske og militære position gradvis styrkes og udvikles. Fra flere sider i det israelske politiske miljø kræves en genbesættelse af Gaza. Men en fuld genbesættelse vil både være tidskrævende og blodig, særligt målt i civile ofre. Opgaven vil som minimum indebære, at Hamas fjernes fra politisk og militær indflydelse og erstattes af Fatah, hvilket i øjeblikket virker usandsynligt og i modstrid med den oprindelige Disengagement Plan, som ville overlade det politiske, militære og økonomiske ansvar til palæstinenserne selv.

Israel vil højst sandsynligt foretrække at undgå en fuld besættelse af Gaza og vil formentlig fortsætte den hidtidige kurs med at inddæmme Hamas og blokere deres tilgang til våben og våbenteologi. Samtidigt vil Israel fortsætte med sine målrettede aktioner mod Hamas. Israel har tidligere haft held til i perioder at lamme de palæstinensiske militante grupper ved at likvidere deres ledere. Belært af erfaringerne fra Gaza vil Israel sandsynligvis fortsætte med at kontrollere Vestbredden og dermed forhindre Hamas i at opbygge deres politiske og militære kapaciteter her. En rømning af Vestbredden, og dermed forudsætningen for en to-statsløsning, vil formentlig først komme på tale, når Israel bl.a. råder over teknologi, der kan forhindre raketbeskydningen af Israel og har færdiggjort deres sikkerhedsmur. Det diplomatiske spor vil fortsat blive fulgt i forhold til Abbas og Fatah, men det

vil blive kraftigt udfordret, når talen falder på en snarlig israelsk tilbagetrækning fra Vestbredden og i forhold til Gaza.

Det folkelige pres for at åbne op for en dialog med Hamas vil givetvis fortsætte, så længe den igangværende strategi ikke har nået sine mål. Radikaliseringen og den mulige splittelse i Hamas har imidlertid gjort det vanskeligt at identificere egnede samtalepartnere. Hvis det var Israels hensigt at splitte palæstinenserne, er det lykkedes til fulde.

Det internationale samfund har desværre i høj grad bidraget til den igangværende krise. Efer først at have tilskyndet til parlamentsvalget i PA i 2006 og derefter modarbejdet og isoleret den folkevalgte Hamas-regering, har Vesten mistet tilliden blandt palæstinenserne. Den ensidige støtte til Abbas på Vestbredden kan på sigt blive kontraproduktiv, når fredsforhandlingerne kører fast, eller Abbas i høj grad forbindes med USA og Israel.

Den Israelske -palæstinensiske konflikt er endnu engang låst fast i et uheldigt og selvforstærkende mønster af vold, isolation og grundlæggende mistro mellem alle de involverede parter.